

УДК 368.023.1:368.942(477)

Горбунова А.І.
аспірант кафедри страхування
Київського національного економічного університету
імені Вадима Гетьмана

УМОВИ ПРОВАДЖЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ СТРАХОВИКА НА УКРАЇНСЬКОМУ РИНКУ СТРАХУВАННЯ ЗДОРОВ'Я

У статті запропоновано автором визначення поняття «страховик (страхова компанія, страхова організація)» на основі аналізу визначень даного поняття різними вченими. Розглянуто умови, що регулюються нормативно-правовими актами, щодо провадження діяльності страховика на страховому ринку та ринку послуг із страхування здоров'я зокрема. Виявлено недоліки у системі державного регулювання та запропоновано шляхи їх вирішення в умовах сучасного функціонування економіки країни.

Ключові слова: страховик (страхова компанія, страхова організація), вимоги, стрес-тести, управління ризиками, статутний капітал, резерви, ліцензії, платоспроможність, ресурси.

Горбунова А.И. УСЛОВИЯ ОСУЩЕСТВЛЕНИЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ СТРАХОВЩИКА НА УКРАИНСКОМ РЫНКЕ СТРАХОВАНИЯ ЗДОРОВЬЯ

В статье автором предложено определение понятия «страховщик (страховая компания, страховая организация)» на основе анализа определений данного понятия различными учеными. Рассмотрены условия, которые регулируют нормативно-правовые акты, для осуществления деятельности страховщика на страховом рынке и рынке услуг по страхованию здоровья в частности. Выявлены недостатки в системе государственного регулирования и предложены пути их решения в условиях современного функционирования экономики страны.

Ключевые слова: страховщик (страховая компания, страховая организация), требования, стресс-тесты, управление рисками, уставной капитал, резервы, лицензии, платежеспособность, ресурсы.

Gorbunova A.I. THE CONDITIONS OF REALIZATION OF INSURER'S ACTIVITY AT UKRAINIAN HEALTH INSURANCE MARKET

In this article the definition of «insurer (insurance company, the insurance organization)» based on an analysis of definitions of this concept by various scientists was proposed by the author. The conditions that are regulated by the legal acts as regards implementation of insurer's activity in the insurance market and health insurance market in particular. The weaknesses in the system of state administration were identified and the solution of these problems in the conditions of modern economy's functioning was proposed.

Keywords: insurer (insurance company, insurance companies), requirements, stress testing, risk management, share capital, reserves, licenses, solvency, resources.

Постановка проблеми. Нині страховики є фінансово слабкими та безпосередньо залежними від діяльності та фінансового стану банківських установ, які зараз масово ліквідуються або переходять у розпорядження тимчасових адміністраторів. Неможливо промайнути той факт, що страховики зобов'язані, відповідно до чинного законодавства України, розміщувати частину страхових резервів, які представлені у грошовому еквіваленті, саме у банківських установах. Проблеми фінансового ринку безпосередньо впливають на розвиток страхового ринку, гальмуючи його та створюючи недовіру з боку потенційних клієнтів до страховиків.

Сучасні умови демонструють недосконалість державного регулювання та нагляду за діяльністю фінансових установ, а також недостатність ресурсів, якими забезпечена платоспроможність та ліквідність страховиків у короткостроковій та довгостроковій перспективах.

Саме зараз, у період стрімкого спрямування України до ЄС, настав час перегляду нормативно-правового регулювання, а також державного апарату в цілому. Додатково необхідно звернути увагу на класифікаційні ознаки видів страхування. Страхування здоров'я є досить специфічним, потребує «перехресного законодавчого регулювання», тобто створення нормативно-правових актів страхового та одночасно медичного характеру, що задіє провідних спеціалістів у сфері страхування та надання медичних послуг. Особливо важливим є питання підпорядкування та безпосередньої взаємодії між галуззю страхування здоров'я та охорони здоров'я, які можуть стати взаємодоповнючими.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню теоретико-методологічних та організаційно-правових основ страхової діяльності у своїх працях значну увагу приділяли такі вчені, як: В. Базилевич, К. Базилевич, О. Барановський, Н. Внуква, О. Вовчак, М. Мних, С. Осадець, В. Фурман, А. Мамедов, Л. Орланюк-Малицька, К. Турбіна, В. Яковлева та інші. У працях цих дослідників розглядається сутність категорії «страховик» («страхова компанія», «страхова організація» тощо), вимог щодо ліцензування та функціонування страхових організацій, різні аспекти державного регулювання сфери страхування в Україні тощо.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Вивчення матеріалів, що були опубліковані у наукових працях, присвячених проблемі дослідження, показує, що чимало методичних питань та питань теоретичного характеру залишається недостатньо та/або зовсім не вирішеними. Публікації або наукові дослідження, що стосуються регулювання ринку страхування здоров'я, майже відсутні. Не досягнуто єдності у визначенні суті, функцій, форм і напрямів регулювання фінансового ринку (в тому числі і страхового ринку). У сучасних умовах визначення ролі саме регулювання життєдіяльності та конкурентоспроможності страхового ринку України є одним із найнеобхідніших етапів у розв'язанні проблем не лише на мікро-, але і на макрорівні.

Постановка завдання. Метою даної статті є визначення економічної сутності поняття «страховик (страхова компанія, страхова організація)» на основі критичного огляду інформації, що наведена іншими вченими. Аналіз нормативно-правової бази у сфері

регулювання діяльності страховика на ринку страхування і ринку страхування здоров'я зокрема. Виявлення недоліків у системі нагляду за страховими організаціями та надання методичних рекомендацій щодо вирішення існуючих недоліків враховуючи сучасний стан економіки України.

Виклад основного матеріалу дослідження. Перш ніж перейти до безпосереднього розгляду основних законодавчих підстав та умов здійснення діяльності у сфері страхування здоров'я страховиками на страховому ринку України, розглянемо визначення термінів «Страховик» або «Страхова компанія» («Страхова організація»), що за своєю суттю є тотожними, які надають провідні фахівці в галузі страхування. Є досить багато термінів, що стосуються змоги визначити специфіку діяльності страховика та форми його створення і функціонування на страховому ринку. Проаналізуємо основні із них.

Досить схожими є визначення дефініції «Страховик», що пропонуються О. Вовчак та С. Юрієм. Юрій С. стверджує, що «Страховики – спеціалізовані організації, які за певну плату (страхову премію) беруть на себе зобов'язання відшкодувати збитки, завдані страховою подією, або виплатити страхову суму страхувальникам чи особам, зазначеним у договорі страхування» [1]. Дійсно, страховики є спеціалізованими установами та відповідно до Закону України «Про страхування» від 07.03.1996 р. № 85/96-ВР із змінами та доповненнями (далі – Закон України «Про страхування») вони мають право здійснювати виключно страхову діяльність, займатись перестрахованням страховим посередництвом, допоміжним послугами із страхування (консультаційні послуги, оцінка ризику тощо) [2], та відповідно до Ліцензійних умов провадження страхової діяльності, що затверджені розпорядженням Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України від 28.08.2003 р. № 40 (далі – Ліцензійні умови), займатися фінансовою діяльністю [5], а саме – створювати та управляти страховими резервами.

О. Вовчак визначає, що «страховики» («страхова компанія», «страхове товариство») – це суб'єкти страхування (страхового ринку), котрі відповідно до отриманої ліцензії беруть на себе зобов'язання за певну плату відшкодувати страхувальникові або іншим учасникам страхового ринку завданий страховим випадком збиток або виплатити страхову суму» [3]. Страховики є дійсно суб'єктами страхового ринку, що відповідно до отриманої ліцензії на здійснення певних видів страхової діяльності можуть безпосередньо її здійснювати, а беруть на себе зобов'язання відповідно до положень укладених договорів страхування, Правил страхування та чинного законодавства у сфері страхування.

Необхідно зазначити, що крім сплачувати страхові відшкодування, що мають місце при укладанні договорів майнового страхування та/або страхування відповідальності (послуги non-life компаній), виплачувати страхові суми, що скоріше регулює не сам факт здійснення страхового відшкодування, а його розмір. Наприклад, умовами договору страхування може бути врегульовано, що розмір страхового відшкодування дорівнює розміру страхової суми по договору страхування. Страховики також можуть здійснювати страхові виплати по особистим видам страхування або виплачувати викупні суми при достроковому припиненні договорів по страхуванню життя відповідно до Закону України «Про страхування». Також необхідно наголосити, що страхове відшкодування у зв'язку із настанням страхового

випадку, здійснюється страхувальнику (в деяких випадках, відповідно до чинного законодавства України, права страхувальника може набувати застрахована особа) або Вигодонабувачу (-ам).

С. Лондар зазначає, що страховик – це юридична особа (страхова компанія), що діє на підставі відповідної ліцензії, беручи на себе певні зобов'язання щодо створення колективного страхового фонду і виплати з нього страхового відшкодування страхувальнику або третій особі (на користь якої укладено договір страхування) при настанні страхового випадку. Страховики – це суб'єкти фінансового ринку, які реалізують різні види страхових послуг, основною функцією яких є здійснення усіх видів і форм страхування шляхом взяття на себе за певну плату різноманітних видів ризиків із зобов'язанням відшкодувати суб'єкту страхування збитки при настанні страхового випадку [4].

Дійсно, страховик є юридичною особою та учасником фінансового ринку, але беручи до уваги положення Закону України «Про страхування» та Ліцензійних умов, страховик може бути створений лише у формах акціонерного, повного, командитного товариства або товариства з додатковою відповідальністю відповідно до Закону України «Про акціонерні товариства» від 17.09.2008 р. № 514-VI із змінами та доповненнями.

Страховик бере на себе зобов'язання, відповідно до чинного законодавства, щодо створення окремих фондів та резервів, а не колективного страхового фонду. Відповідно до розділу III «Забезпечення платоспроможності страховиків» Закону України «Про страхування» одним із зобов'язань Страховиків є дотримання однієї із вимог забезпечення платоспроможності, а саме: створення страхових резервів, достатніх для майбутніх виплат страхових сум і страхових відшкодувань. Також за рахунок нерозподіленого прибутку Страховики можуть створювати вільні резерви.

Закон України «Про страхування» акцентує увагу на тому, що формування страховиками резервів із страхування життя, медичного страхування і обов'язкових видів страхування має здійснюватись окремо від інших видів страхування.

Що стосується резервів, які повинні бути сформовані страховиками, що займаються страхуванням, іншим ніж страхування життя, то вони повинні формувати такі резерви: незароблених премій; збитків, що включають зарезервовані несплачені страхові суми та страхові відшкодування за відомими вимогами страхувальників, з яких не прийнято рішення щодо виплати або відмови у виплаті страхової суми чи страхового відшкодування.

Страховики можуть прийняти рішення про запровадження з початку календарного року згідно із встановленою Уповноваженим органом методикою формування і ведення обліку таких технічних резервів за видами страхування, іншими ніж страхування життя: резерв незароблених премій; резерв заявлених, але не виплачених збитків; резерв збитків, які виникли, але не заявлені; резерв катастроф; резерв коливаний збитковості.

Окремий перелік резервів по медичному страхуванню, а також порядок їх формування та обліку може визначитися відповідними нормативно-правовими актами.

Страховики зобов'язані створювати і вести облік таких резервів із страхування життя: довгострокових зобов'язань (математичні резерви) та належних виплат страхових сум.

Але сумнів викликає те, що у наведеному визначенні С. Лондар зазначає, що «основною функцією страховиків є здійснення усіх видів і форм страхування», але страховики реалізують різні види страхування. Страховики можуть отримати ліцензії лише на певні види страхової діяльності (наприклад, ПрАТ «УАСК АСКА» має 37 ліцензій на здійснення страхової діяльності [6], ПрАТ «СК «Провідна» має 28 ліцензій [7], ПрАТ «СК «Альфа-страхування» має 24 ліцензії [8], СК «АХА страхування» має лише 21 ліцензію [9], а реалізовувати договори страхування, в яких закріплюється надання конкретної послуги. Страховики не здійснюють всі форми і види страхування. Страховики мають право здійснювати лише ті види страхування, на які мають ліцензії. Що стосується форм страхування, то Законом України «Про страхування» закріплено 2 форми надання страхових послуг – це обов'язкова і добровільна. Також цей нормативно правовий акт закріплює у статті 6 «Добровільне страхування та його види» перелік видів добровільного страхування, а у статті 7 «Види обов'язкового страхування» наведено обов'язкові види страхування.

Також правильною є фраза щодо здійснення процесу страхування шляхом взяття певної плати, тобто сплати страховальником на розрахунковий рахунок страховика страхового платежу (премії, внеску), що розраховується виходячи із розміру страхової суми та страхового тарифу. Але плата здійснюється не за ризики, а за набір певних умов страхування, це може бути період дії договору страхування, територія дії договору страхування, перелік страхових випадків, періодичність сплати страхових платежів тощо. Також логічним і правильним є той факт, що страховик несе зобов'язання, тобто здійснює страхові відшкодування (або страхові виплати) лише у разі визнання події, що сталася із застрахованою особою, страховим випадком.

А. Щетинін надає наступне визначення: «страхова компанія – це юридична особа, яка залучає кошти клієнтів під певні зобов'язання і сплачує цим клієнтам визначену суму коштів у разі настання страхового випадку» [10]. Визначення не досить повно відображає специфіку діяльності страховика, оскільки страховики залучають кошти клієнтів не під певні зобов'язання, страховики надають послуги із страхового захисту на випадок настання певних зовнішніх (непередбачуваних) обставин. Жоден страховик не візьме на страхування об'єкт страхування, імовірність реалізації страхового ризику за яким перевищує 90%. Також страхування не є формою отримання доходу для страховальника.

За С. Осадцем, «Страхова компанія – юридично оформлена одиниця підприємницької діяльності у формі акціонерного, повного, командитного товариства чи товариства з повною відповідальністю, яка має ліцензію на право здійснення страхової діяльності» [11]. Визначення є досить вірним. Можливо воно не відображає повної специфіки діяльності страховика, але надається із урахуванням положень, що визначені чинним законодавством України.

Відповідно до положень Цивільного Кодексу України, Страховик – це юридична особа, яка спеціально створена для здійснення страхової діяльності та одержала у встановленому порядку ліцензію на здійснення страхової діяльності [12].

Згідно із ст. 2 Закону України «Про страхування», Страховиками, які мають право здійснювати страхову діяльність на території України, є:

– фінансові установи, які створені у формі акціонерних, повних, командитних товариств або товариств з додатковою відповідальністю згідно із Законом України «Про акціонерні товариства», з урахуванням того, що учасників кожної з таких фінансових установ повинно бути не менше трьох, та інших особливостей, передбачених Законом України «Про страхування», а також отримали у встановленому порядку ліцензію на здійснення страхової діяльності;

– зареєстровані постійні представництва у формі філій іноземних страхових компаній, які також одержали у встановленому порядку ліцензію на здійснення страхової діяльності.

Необхідним є надання декількох визначень для більш повного відображення специфіки створення страховика та особливостей його діяльності.

Страховик – це фінансова компанія, що має право займатися інвестиційною діяльністю шляхом розміщення власних резервів відповідно до вимог чинного законодавства України. Відображає специфіку діяльності страховика на фінансових ринках.

Страховик – юридична особа, що створена у формі акціонерних, повних, командитних або товариств з додатковою відповідальністю, має ліцензію (-ії) на здійснення конкретних видів страхової діяльності, що визначені Законом України «Про страхування», та укладає договори страхування на підставі Правил страхування та чинного законодавства України, на випадок настання певних подій (страхових випадків), що прописані у Договорі страхування, які зобов'язують страховика здійснити страхове відшкодування (або страхову виплату) страховальнику (або вигодонабувачу) у порядку та у розмірах, визначеними умовами договору страхування. Відображає специфіку надання страхового захисту фізичним та юридичним особам.

Отже, після надання більш повних і уточнюючих визначень для поняття «Страховик» або «Страхова компанія» (далі – Страховик) перейдемо до розгляду підстав для провадження діяльності Страховика на страховому ринку, що встановлені нормативно-правовими актами України.

Відповідно до Ліцензійних умов провадження страхової діяльності та Закону України «Про страхування», для здійснення страхування здоров'я страховик повинен бути створений в організаційно-правовій формі акціонерного, повного, командитного товариства або товариства з додатковою відповідальністю, мати не менше трьох учасників. Статутний капітал страховика повинен бути сплачений виключно в грошовій формі. При провадженні страхування здоров'я за допомогою ризикових видів страхування (медичне страхування (безперервне страхування здоров'я), страхування від нещасних випадків, страхування здоров'я на випадок хвороби, страхування медичних витрат) мінімальний розмір статутного капіталу страховика повинен дорівнювати сумі, еквівалентній 1 млн євро, а при здійсненні страхування здоров'я за допомогою ризикових програм по страхуванню життя, страховик повинен створити статутний капітал, мінімальний розмір якого повинен дорівнювати 10 млн євро за валютним обмінним курсом валюти України.

Але при отриманні ліцензії на здійснення страхування життя страховик не має права займатися іншими видами страхування.

Предметом безпосередньої діяльності страховика може бути лише страхування, перестраховання і фінансова діяльність, пов'язана із формуванням резервів та їх управлінням.

Для здійснення діяльності із страхування здоров'я страховики повинні отримати відповідні ліцензії на провадження діяльності із страхування здоров'я. Ліцензія видається на здійснення окремого виду страхування та дає одночасне право на проведення перестраховання за цим видом страхування. Страховик (перестраховик) України має право приймати ризики в перестраховання лише з тих видів добровільного і обов'язкового страхування, на проведення яких він отримав ліцензію.

Що стосується фінансів страховика, під час здійснення діяльності із страхування здоров'я, то необхідно звернути увагу на те, що Ліцензійними умовами зазначено, що страховик зобов'язаний:

- дотримуватися умов забезпечення платоспроможності відповідно до Закону України «Про страхування», тобто наявності сплаченого статутного фонду, створення страхових резервів, достатніх для майбутніх виплат страхових сум і страхових відшкодувань, перевищення фактичного запасу платоспроможності страховика над нормативним;

- формувати, обліковувати і розміщувати страхові резерви у відповідності із Законом України «Про страхування» та Правилами розміщення страхових резервів із страхування життя, затвердженими розпорядженням Державної комісії із регулювання ринків фінансових послуг України від 26.11.2004 р. № 2875 – для страховиків, що займаються страхуванням здоров'я за допомогою створення ризикових програм страхування життя, або Правилами формування, обліку та розміщення страхових резервів за видами страхування, іншими, ніж страхування життя затвердженими розпорядженням Державної комісії із регулювання ринків фінансових послуг України від 17.12.2004 р. № 3104 – для страховиків, що займаються страхуванням здоров'я за допомогою створення комбінованих програм ризикового страхування на підставі виданих ліцензій на медичне страхування (безперервне страхування здоров'я), страхування від нещасних випадків, страхування медичних витрат, страхування здоров'я на випадок хвороби. Кошти страхових резервів повинні розміщуватися із врахуванням безпечності, прибутковості, ліквідності та диверсифікованості, вони мають бути представлені такими активами: грошові кошти на поточному рахунку, банківські вклади (депозити); валютні вкладення; нерухомість; акції, облігації, іпотечні сертифікати, цінні папери, що емітує держава, права вимоги до перестраховиків, інвестиції в економіку України, банківські метали, кредити страхувальникам – фізичним особам, готівка в касі в обсягах лімітів залишків каси;

- дотримуватися обов'язків визначених положеннями Закону України «Про страхування» та Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, отриманих злочинним шляхом, або фінансуванню тероризму» від 28.11.2002 р. № 248-IV із змінами та доповненнями, вимогами Положення про здійснення фінансового моніторингу фінансовими установами, затвердженого розпорядженням Державної комісії із регулювання ринків фінансових послуг від 05.08.2003 р. № 25;

- передавати у перестраховання договори, якщо страхова сума за окремим об'єктом страхування перевищує 10% суми сплаченого статутного капіталу, сформованих вільних резервів та страхових резервів;

- прийняти та зареєструвати в Національній Комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг правила страхування із дотриманням вимог Закону України «Про страхування», тощо.

Також необхідно зазначити, що, відповідно до Вимог до організації функціонування системи управління ризиками у страховика затверджених Національною Комісією, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг від 04.02.2014 р. № 295, страховик (виконавчий орган страховика) зобов'язаний створити умови для функціонування системи управління ризиками (в тому числі затвердити Стратегію управління ризиками у страховика та забезпечити її виконання).

Щодо основних особливостей, що мають бути зазначені у відповідності до обраної теми дослідження, необхідно зазначити, що у Розділі III «Класифікація ризиків» представлений андеррайтинговий ризик для страховиків, що здійснюють види страхування, інші, ніж страхування життя (ризик недостатності страхових премій і резервів та катастрофічний ризик), але якщо страховик здійснює медичне страхування (безперервне страхування здоров'я) андеррайтинговий ризик також включає ризик страхування здоров'я – ризик, викликаний змінами витрат, понесених у зв'язку із обслуговуванням договорів із зазначеного виду страхування, коливання частоти і ступеня тяжкості страхових випадків, неточністю оцінок та прогнозів щодо спалаху епідемій.

Андеррайтинговий ризик для страховиків, що здійснюють страхування життя (ризик збільшення рівня смертності, ризик збільшення тривалості життя, ризик непрацездатності та шкоди здоров'ю, ризик збільшення витрат на ведення справи, ризик зміни розміру анuitетів, ризик передчасного припинення дії договорів та катастрофічний ризик) [13].

Відповідно до Вимог щодо регулярного проведення стрес-тестування страховиками та розкриття інформації щодо ключових ризиків та результатів проведених стрес-тестів, затверджених Національною Комісією, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг від 13.02.2014 р. № 484 страховики зобов'язані проводити стрес-тести, до яких залучаються спеціалісти в області ризик-менеджменту та актуарії. Існує загальний перелік подій (стресів), що підлягають вимірюванню впливу на фінансовий стан усіх страховиків без винятку. Додатково страховики, що здійснюють медичне страхування (безперервне страхування здоров'я), вимірюють вплив на свій фінансовий стан таких подій:

- збільшення загальної суми виплат за цим видом страхування на 40%;

- збільшення витрат, пов'язаних з обслуговуванням договорів медичного страхування, на 10%.

Страховики, що здійснюють страхування життя, також вимірюють вплив таких подій на свій фінансовий стан:

- збільшення рівня смертності для кожної вікової групи на 15%;

- зменшення рівня смертності для кожної вікової групи на 20%;

- збільшення рівня тимчасової втрати працездатності, інвалідності, отримання травматичних ушкоджень, функціональних розладів здоров'я на 35% у перший рік дії договорів страхування та збільшення рівня тимчасової втрати працездатності, інвалідності, отримання травматичних ушкоджень, функціональних розладів здоров'я на 25% протягом наступних років дії договорів страхування [14].

Висновки та пропозиції щодо проведеного дослідження. Отже, підсумовуючи вищевикладений матеріал, можна зробити такі висновки. По-перше, необхідно створити законодавчу базу для регулювання страхування здоров'я, виділити страховиків,

що безпосередньо будуть спеціалізуватися на цьому виді страхування. Наприклад, перейняти міжнародний досвід, зобов'язавши страховиків, що займаються страхуванням життя, здійснювати страхування здоров'я. І зараз ризикові програми по страхуванню життя слугують доповнюючим компонентом до класичного накопичувального страхування життя.

Додаткову увагу заслуговують такі нормативно-правові акти, як:

1. Вимоги до організації функціонування системи управління ризиками у страховика затверджені Національною Комісією, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг від 04.02.2014 р. № 295, якими встановлено класифікацію ризиків, що можуть мати місце у страховика. Найголовніший – андеррайтингвий – ризик враховує специфіку страховиків, що здійснюють страхування життя та тих страховиків, що здійснюють медичне страхування (безперервне страхування здоров'я).

2. Вимоги щодо регулярного проведення стрес-тестування страховиками та розкриття інформації щодо ключових ризиків та результатів проведених стрес-тестів затверджених Національною Комісією, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг від 13.02.2014 р. № 484, що встановлюють загальний порядок проведення стрес-тестування та додаткові вимоги для страховиків, що здійснюють страхування життя, медичне страхування (безперервне страхування здоров'я) та обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників транспортних засобів.

Звичайно, вищезазначені вимоги не вирішують усіх існуючих проблем, але це початок для їх вирішення. Хочеться звернути увагу на те, що ці вимоги не є жорсткими (наприклад, як НБУ встановлює для банківських установ), вони дають змогу страховикам адаптувати нові умови у свою діяльність та доповнити зазначені рекомендації власними поглядами у внутрішніх документах. Також неможливо не звернути увагу, що вимоги встановлені виходячи із видів страхування, якими займається страховик. Урахування специфіки діяльності страховика при розробці і затвердженні документів показує про необхідність розмежування та додаткового регулювання страхової діяльності виходячи із спеціалізації страховика.

Окрім вищевизначених пунктів, актуальними залишаються питання вдосконалення методики щодо розрахунку платоспроможності страховиків (можливе запозичення деяких положень Solvency II), надання більш жорстких та конкретних рекомендацій щодо управління ризиками у страховика (у тому числі розробка певних показників).

Також страховий ринок України характеризується дуже великою кількістю страховиків, але більшість із них створені з метою концентрації капіталу в одній фінансовій групі, або під певні установи (фірми, підприємства, компанії). Необхідна більш жорстка політика щодо надання ліцензій на здійснення окремих видів діяльності.

Необхідна консолідація капіталів, держава повинна сприяти об'єднанню компаній, що у свою чергу зможуть акумулювати у своєму розпорядженні набагато більші фінансові ресурси і виступати конкурентами для міжнародних страховиків. Це є дуже важливим моментом, оскільки наявність фінансових ресурсів дозволить залучати кваліфікованих спеціалістів у всіх областях діяльності, таких як андеррайтинг, актуарні розрахунки, продукт-менеджмент, бухгалтерський, податковий та управлінський облік, регулювання страхових випадків (здійснення страхових виплат), та найважливіше – це здійснення ефективного і якісного топ-менеджменту. Також доцільно було б запровадити більше вимог щодо «перших» (уповноважених) осіб страховиків, оскільки саме вони є «обличчям» компанії і частково від їх репутації залежать репутація компанії і думка про неї.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

- Юрій С.І. Страхування та страховий ринок / С. Юрій // Конспект лекцій на тему «Фінанси» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://pidruchniki.ws/19480327/finansii/rada_yevropeyskogo_soyuzu_yevropeyska_rada_ministriv#380.
- Про страхування : Закон України від 07.03.1996 року № 85/96-ВР із змінами та доповненнями [Електронний ресурс]. – Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/>.
- Вовчак О.Д. Страхова організація / О. Вовчак // Страхова справа: підручник [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://pidruchniki.ws/16520205/strahova_sprava/strahova_organizatsiya#587.
- Лондар С.П. Основні терміни і поняття, що використовуються у страхуванні / С. Лондар // Фінанси : навчальний посібник [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://pidruchniki.ws/10480304/finansii/osnovni_termini_ponyattya_yaki_vikoristovuyutsya_strahuvanni.
- Ліцензійні умови провадження страхової діяльності: Розпорядження Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг від 28.08.2003 року № 40 із змінами та доповненнями [Електронний ресурс]. – Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/>.
- Про компанію (Ліцензії) [Електронний ресурс] // Офіційний сайт страхової компанії ПрАТ «УАСК АСКА». – Режим доступу : <http://www.aska.com.ua/rus/license/>.
- Про Провідну (Ліцензії Провідної) [Електронний ресурс] // Офіційний сайт страхової компанії ПрАТ «Страхова компанія «Провідна». – Режим доступу: http://www.providna.ua/uk/content/licenzii_ua.
- Ліцензії [Електронний ресурс] // Офіційний сайт страхової компанії ПрАТ «СК «Альфа-страхування» (Україна). – Режим доступу : <https://alfaic.ua/page/about>.
- Страхова компанія (Ліцензії Страхової Компанії «АХА Страхування») [Електронний ресурс] // Офіційний сайт страхової компанії СК «АХА Страхування» (Україна). – Режим доступу : <http://axa-ukraine.com/ru/company/axa-in-ukraine/licenses>.
- Щетинін А.І. Страхіві компанії та ломбарди / А. Щетинін // Гроші та кредит : підручник [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://westudents.com.ua/glavy/96932-96-strahov-kompan-ta-lombardi.html>.
- Осадець С.С. Словник страхових термінів / С. Осадець // Страхування : підручник [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://studentbooks.com.ua/content/view/full/630/43/1/1/#1788>.
- Цивільний Кодекс України: Відомості Верховної Ради України від 2003 року № № 40-44, ст. 356 із змінами та доповненнями [Електронний ресурс]. – Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/>.
- Вимоги до організації і функціонування системи управління ризиками у страховика : Розпорядження Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг від 04.02.2014 року № 295 [Електронний ресурс]. – Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/>.
- Вимоги щодо регулярного проведення стрес-тестування страховиками та розкриття інформації щодо ключових ризиків та результатів проведених стрес-тестів: Розпорядження Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг від 13.02.2014 № 484 [Електронний ресурс]. – Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/>.